

Matteo Carcassi guitar-skole opus 59 (1836)

Matteo Carcassi (1792-1853) er et kendt navn blandt guitarister, og det på trods af, at hans musik stort set ikke spilles til koncerter eller indspilles.

Carcassi er født i Firenze, men levede hele sit voksenliv i udlandet; først i Tyskland og fra 1815 i Paris. Livet igennem turnerede han og beskrives som en rastløs sjæl. Han efterlader sig over 80 opusnumre, hvor størsteparten er variationer og fantasier over tidens kendte temaer, men også småstykker for amatører og enkelte værker for klaver og guitar. Variationsværkerne kan opfattes som noget skematiske og uinspirerede metervarer, og man må antage, at værkerne, han har spillet ved sine koncerter, har været af en helt anden kaliber. Om han har improviseret eller om værkerne er bortkommet er ikke til at vide.

Carcassis berømmelse hviler på hans pædagogiske arbejde og centralt her står hans guitar-skole opus 59 og de 25 etuder opus 60, som udgør en pædagogisk hele.

Skolen, der er inddelt i tre dele er kraftigt inspireret af Carullis skole i dennes endelige form, men er - efter oversætternes mening - klarere formuleret, selv om Carulli nok må anses for at være en bedre komponist end Carcassi.

Som de fleste andre skoler fra den tid, er det ikke en skole, man kan sætte foran en begynder elev, men har eleven et grundlæggende teknik samt kendskab til noderne i I og II position, vil skolen kunne ledsage eleven ind i den klassiske gitars univers. Man kunne forestille sig, at skolen er grundbogen, som suppleres med uddrag fra andre guitar-skoler og ikke mindst af værker af alle mulige andre komponister fra alle epoker.

Holdbarheden ved Carcassis skole ses også ved, at den efter komponistens død er blevet genoptrykt og genanvendt i stort omfang.

Ofte har eftertidens udgivere ændret på vejledning i siddestilling og teknik for højre og venstre hånd - og i ny og næ er der suppleret med stykker af andre komponister og sange med guitarakkompagnement.

I nærværende oversættelse har vi fastholdt de originale instruktioner, men har her og der kommenteret dem eller suppleret med andre oplysninger. Det fremgår tydeligt af teksten, hvor vi har været inde og blande os.

Een ting har vi konsekvent ændret på, og det er symbolerne for højre hånds fingre. Carcassi bruger sin tids gængse notation med \wedge . .. for tommel-, pege-, lange- og ringfinger. Det har vi ændret til p i m a, som er normen i dag.

Skolen er disponeret i 3 dele. Første del indeholder, hvad kunne kaldes den grundlæggende teknik, hvor teknik for begge hænder introduceres. Toneomfanget er I-II position og Carcassi holder sig til instrumentets "yndlingstonearter" som han kalder det - C-G-D-A-E og F dur og A-E og D mol. Hver toneart præsenteres med en skala, en kadence, en skalaøvelse og en akkordøvelse, hvorpå Carcassi har komponeret 3 små øvelsesstykker, hvori forskellige tekniske discipliner anvendes.

2. del tager fat på den mere avancerede teknik: Sløjfer, forslag og triller, positionsspil, dobbeltgreb og alle de tonearter, som ikke er inkluderet i 1. del.

Med denne viden vil guitaristen være i stand til at spille skalaer og kadencer i samtlige tonearter - måske ikke nogen dårlig færdighed! Desuden vil de mange skalaer og øvelser i forskellige positioner - både een låst position og skiftende - give musikeren et kendskab til gitarens gribebræt, som er unikt.

Der præsenteres også andre tekniske områder, hvoraf nogle måske ikke anvendes så meget mere, men jeg er sikker på at alle ville kunne lære noget af at spille sig igennem de to kapitler i skolen.

3. del består af 50 øvelsesstykker i stigende sværhedsgrad og Carcassis bud er, at eleven derpå kan kaste sig over de 25 etuder opus 60. Med undtagelse af flageoletøvelser, så indeholder de 25 etuder

en masse tekniske udfordringer, som gør, at enhver seriøs guitarist bør kende til samlingens indhold. Det har dog alligevel overrasket mig, hvor mange af verdens virtuoser, der sætter samlingen som noget helt centralt i guitarpædagogikken. Pepe Romero opfatter det som obligatorisk stof for sine elever, hvilket sikkert også er årsagen til, at etuderne har en central plads i Scott Tennant teknikbog "pumping nylon". Dog har Tennant valgt at "modernisere" teknikken i stykkerne. - Dette leder så til, hvor meget man vil følge Carcassis anvisninger på teknik og spillestil. Carcassi anviser, at man skal bruge tommelanslag på de tre basstrengene og vekselanslag med i og m på diskant strengene; a fingeren bruges primært i akkordkombinationer med 4 strenge. Det er dog tydeligt, at Carcassi selv afviger fra budet med det lidt tunge tommelfingeranslag. Carulli anbefaler indledningsvis, at man anslår basstrengene med p og i skiftevis, men i sine senere udgaver af skolen (opus 27 og opus 241) som Carcassi, at man anslår bassen udelukkende med tommelfingeren. - At ændre dette til mere moderne teknik ændrer ikke på skolens værdi, men modsat Tennant, så mener jeg, at for den mere avancerede elev, kan det være værdifuldt at kende den oprindelige intention.

I perioden var det ikke så almindeligt at have lange negle på højre hånd. Aguado og Mertz havde, men det fremgår ikke, hvem der ellers brugte det. Lange negle og tarmstrengene er en dårlig cocktail, idet neglene flår tarmstrengene, og faktisk hævder netop Carcassi, at man både kan spille kraftigere og mere nuanceret uden brug af negle.

Illustration fra Carcassis skole. Det har været antaget, at det er et billede af Carcassi, men det er der sået tvivl om. Under alle omstændigheder viser illustrationen brug af "skammel" til venstre ben og at guitaristen støtter lillefingeren på guitarens dæk.